

**Комунальний заклад «Центр дитячої та юнацької творчості № 3
Харківської міської ради»**

**КРИТЕРІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ІНОВАЦІЙ В
ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЯХ**

Доповідач :
Ковтун Л.В.,
завідувач відділом

Харків – 2016

ВСТУП

В сучасному просторі, як і педагогіці, будь-які інновації базуються в першу чергу на передовому досвіді. Педагогіка не є виключенням. Тому головне джерело інноваційної діяльності – передовий педагогічний досвід.

Педагогічний досвід – це результат творчої діяльності педагога з елементами новизни, спрямований на реалізацію актуальних завдань навчання і виховання.

В сучасному просторі існує багато шкіл та напрямків :

Наприклад : Ідея самонавчання та самовиховання (Гелена Кей – шведська письменниця, громадський діяч). Суть, якщо узагальнити, зводилась до створення такого середовища, щоб дитина мала необхідність самонавчатися та самовиховуватись. Послідовники, наприклад – Монтесорі, італійка за місцем мешкання, працювала в психіатричній клініці з слабозвинутими дітьми. Вважала, що діти здатні до самовиховання та самонавчання, в силу своєї активної природи, вивчала антропологічні дані дітей.

Теорія «громадянського виховання» та «трудової школи» (Георг Кершенштейнер) – німецький педагог. Суть теорії полягає в тому, що «Громадянське виховання» необхідно реалізувати через народну, масову школу, яку треба зробити «трудовою». За словами Кершенштейнера «суть трудової школи полягає у тому, щоб дати мінімум знань і максимум умінь, навичок, працьовитості, а також відповідні громадянські переконання». Ця теорія мала об'єктивне підґрунтя, в Німеччині на початку ХХ ст.. існує дестабілізація, яка виникала у німецькому суспільстві через наростаючі робітничі рухи.

Педагогіка прагматизму (американський філософ і педагог Джоном Дьюї). Джоном Дьюї стверджував, що будь-які теорії чи ідеї, якщо вони корисні індивіду, покликані розглядатися як " інструмент дії" для досягнення ідеалу "хорошого життя".

«Метод проектів» (французький педагог і мислитель Селістен Френе). По-перше, С.Френе вважав дитинство не як підготовку до життя, а як важливий та самодостатній етап. Тому на перший план ставив свободу для самовираження дитини. На друге місце Френе ставив задачу навчити дитину мислити. Основним мотивом навчання вважав властиву всім дітям допитливість. Також надавав велике значення навчанню через висунення гіпотез та не вбачав нічого негативного в помилках своїх учнів. Навпаки, вважав помилку необхідним етапом на шляху до знань.

«Ідея вільного підходу» Лев Толстой – російський письменник. Запропонував сміливо ставати на шлях експериментування, що на його погляд повинно було сприяти розвитку педагогіки, як науки . Єдиним критерієм педагогіки

Л.Толстой вважав свободу, єдиним методом – досвід. Ні для кого не є новиною, що Львом Толстим була заснована Яснополянська школа – своєрідна педагогічна лабораторія.

«Концепція гуманістичної педагогіки» В. Сухомлинський .

Традиційне виховання передбачає надмірне управління виховним процесом. Гуманістична система ставить в "епіцентр виховання" особистість дитини як найвищу цінність життя. Уся освітня система була орієнтована на творення щастя кожного вихованця, доброго ставлення до дітей, створення умов для індивідуально-творчого розвитку кожної особистості.

Таким чином, в педагогіці, як влюбій науці, на перше місце ставиться **досвід**.

Критеріями педагогічного досвіду являються:

- актуальність
- оригінальність
- творче застосування (мається на увазі використання існуючих методик)
- ефективність
- стабільність
- оптимальність.

Педагогіка – не є статичною наукою, вона постійно розвивається. Те що вчора оточуючими вважалось за неприпустиме, на сьогодні береться за зразок. Тому, інноваційним потенціалом педагога вважається сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога.

Чи здатні ми до цієї самої інноваційної діяльності? Якщо ми усвідомлюємо її необхідність, готовність до творчої діяльності, позитивно сприймаємо щось нове, здатні до фахової рефлексії – то наша здатність оцінюється позитивно. Але самої здатності надто мало. Необхідно мати високий культурно-естетичний рівень, освіченість, інтелектуальну глибину, творчість, різнобічність інтересів, толерантність, новаторство, щоб розрізнити нове від мішури.

Оскільки, темою моєї доповіді є критерії інноваційної діяльності в інтерактивних технологіях.

Зупинимось на інтерактивних технологіях. Під інтерактивними технологіями, слід розуміти (перевод з англ.. мови «ihter» - означає «між», «active» - дія). Таким чином, під інтерактивними технологіями слід розуміти – навчання, виховання, побудоване на взаємодії, включаючи педагога.

Навчально – виховний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учнів: співнавчання, взаємонавчання (колективне). Передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор,

спільне вирішення проблем на основі аналізу обставин та відповідної ситуації.

Є таке поняття **класифікація інтерактивних технологій**. Існує це поняття і вивчають його з метою: визначитись з вибором та систематизувати знання. Класифікація може відбуватися за метою заняття та формою організації навчально-виховної діяльності.

Інтерактивні технології це організація засвоєння знань і формування певних вмінь та навичок через сукупність особливим способом організованих навчально-пізнавальних дій, що підлягають в активній взаємодії учнів між собою та побудові міжособистісного спілкування з метою досягнення запланованого результату.

За розподілом інтерактивних методів :

- технологія кооперативного навчання;
- превентивні інтеграції (тренінг, консультації та інше);
- технологія колективного навчання;
- превентивні інтеракції (тренінг, консультації)
- технологія ситуативного навчання;
- імітаційні інтеракції (інсценування, ділові ігри, диспут, «мозковий штурм» та інше)
- технологія опрацювання дискусійних питань,
- не імітаційні інтеракції (проблемна лекція, конференція практикум)

Діяльність педагога під час планування та організації інтерактивного навчання, тобто що Ви маєте врахувати під час планування та організації інтерактивного навчання:

- надавати дітям завдання для попереднього підготування (щось прочитати, продумати, виконати самостійні підготовчі завдання);
- підготувати такі вправи та завдання, які б дали дітям «ключ» до освоєння теми.

Самий примітивний приклад: заняття гуртку «Бісероплетіння».

тема: «Вивчення технології бісероплетіння будь-якої тварини» На передодні дається завдання, наприклад у Купріна, прочитати будь-яке оповідання про дику тварину. Спочатку наступного заняття провести коротке опитування про поведки цієї тварини, спосіб та умови життя, харчування . А потім запропонувати дітям відгадати тему заняття.

Під час самих інтерактивних вправ дати дітям час подумати над завданням, щоб вони сприйняли його серйозно (і не механічно а «граючись» виконали його), на одному занятті слід використовувати одну (макс. дві) інтерактивні вправи, а не їх калейдоскоп. Для вихователя дуже важливо

пам'ятати, що головне навчити, ніж продемонструвати свій інтелектуальний рівень. Дуже важливим є проведення спокійного глибокого обговорення за підсумками інтерактивної вправи, зокрема акцентування уваги і на іншому матеріалі теми, прямо не порушеному в інтерактивній вправі.

Дуже важливо глибоко вивчити і продумати матеріал, у тому числі додатковий (різноманітні приклади, ситуації, завдання для груп тощо: старанно спланувати і розробити заняття: визначити хронометраж, ролі учасників, підготувати питання і можливі відповіді, виробити критерії оцінки ефективності заняття, мотивувати учнів до вивчення шляхом добору найцікавіших для учнів випадків, проблем, оголошення очікуваних результатів (цілей) заняття і критеріїв оцінки роботи учнів, передбачити різноманітні методи для привернення уваги учнів, налаштування їх на роботу, зокрема, можуть сприяти вправи-розминки, письмовий розподіл ролей у групах тощо.

Способи комунікації:

- центральна роль належить дітям. Викладач – організатор і помічник. Обговорення відбувається в малих групах. Взаємодія переважає над впливом.

Суть інтерактивних технологій полягає в спільному навчанні, суть якого висловлює китайське прислів'я: «Скажи мені, я забуваю. Покажи мені, я можу зробити це. І це стане моїм назавжди».

Структура інтерактивного заняття:

- Мотивація. Оголошення теми та очікування навчальних результатів. Інтерактивна вправа. Надання необхідної інформації. Рефлексія. Підсумки.
- Розглядаючи особливості рефлексії в навчальній діяльності, слід зауважити, що в умовах навчальної діяльності суб'єкт не просто запам'ятовує, а знаходить прийоми запам'ятовування; він не просто оцінює, а виробляє програму пошуку; не просто аналізує, а використовує прийоми аналізу, узагальнення та абстрагування в якості засобів досягнення цілей - словом здійснює ті операції, що характеризують вищий стан розвитку інтелекту.
- Функція рефлексії полягає в тому, "щоб виділити в побудованому процесі діяльності якісь нові утворення, які могли б служити засобами побудови нових процесів діяльності". Виділені рефлексією утворення оформляються у вигляді нових засобів, "нових об'єктивних способів діяльності", і тільки після цього відбувається їх засвоєння. Причому процес засвоєння

супроводжується розвитком тих психічних функцій, які необхідні для їх оперування.

Інтерактивна вправа – центральна частина заняття, практичне засвоєння навчального матеріалу, досягнення поставленої мети заняття.

Види інтерактивних технологій:

Інтерактивні технології кооперативного навчання: це модель організації навчання у малих групах дітей, об'єднаних спільною навчальною метою.

Інтерактивні технології кооперативно-групового навчання передбачають одночасну спільну роботу всього колективу.

Технології ситуативного моделювання (навчання у грі): це побудова навчально-виховного процесу шляхом включення дітей до гри (передусім ігрове моделювання явищ, що вивчаються) Заняття в гуртку «Юний натураліст». Технологія ситуативного моделювання може створюватися на будь-якому з занять, при вивченні птахів, що залишаються зимувати, наприклад, можна придумати дуже цікаву гру. В процесі якої розподілити ролі, при чому дуже важливо, щоб в процес гри були включені фізичні вправи. Таким чином діти запам'ятають матеріал з натхненням, і це не буде скучною лекцією.

Дуже вчасно використовувати технології ситуативних моделювань при проблемних темах, питаннях. Водночас, технологія ситуативних моделювань дозволяє дітям виразити свою думку на рівні з дорослим, що безперечно дуже важливо для формування особистості, якщо така мета має місце.

Кредо інтерактивного навчання можна сформулювати так: Те, що я чую, я забуваю. Те, що я бачу й чую, я трохи пам'ятаю. Те, що я чую, бачу й обговорюю, я починаю розуміти. Коли я чую, бачу, обговорюю й роблю, я набуваю знань і навичок. Коли я передаю знання іншим, я стаю майстром. Формула інтерактивної технології : Вперед і разом: через живе спілкування, через роботу в групах, де кожен учень – суб'єкт пізнання нового.

Існує технологія опрацювання дискусійних питань: важливий засіб пізнавальної діяльності вихованців у процесі навчання, бо дискусія – широке публічне обговорення спірного питання. Якщо дуже стисло:

1. До роботи повинні бути залучені різною мірою всі вихованці.
2. Необхідно завчасно подбати про психологічну підготовку вихованців.
3. Кількісний склад учасників повинен бути не великим.
4. Приміщення має бути підготовленим.

5. Необхідно проявляти терпимість до будь-якої точки зору, уважно вислуховувати всіх учасників, поважаючи їх.

Таким чином, можна зробити висновок, інтерактивні технології це специфічна форма організації пізнавальної діяльності вихованців. Головна мета якої полягає в створенні комфортних умов навчання, відчуття вихованцями своєї успішності, інтелектуальної досконалості.

Пропоную в своїй навчально-виховній роботі використовувати інтерактивні технології, як один із засобів для виховання освідченої, культурної, самостійної людини з почуттям гідності. Саме за допомогою інтерактивних технологій педагог, викладач, не той , хто авторитарно нав'язує свою думку, а в спільному процесі, на рівні з дітьми вирішує всі проблемні, дискусійні питання, надає поради, таким чином досягає своєї головної мети – виховати особистість.